

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

23 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte – Talpă Boris,

Judecători – Țurcan Anatolie, Daguța Sergiu, Eremciuc Ghenadie, Mânăscuță Igor,

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General interimar, Dimitraș Marcel, prin care se solicită casarea sentinței Tribunalului Militar al trupelor MAI RSSM din 29 mai 1947, în cauza penală în privința lui

Orac Tudor xxx (Орак Фёдор xxxxx), xxxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:
18.07.2022 - 23.04.2024.

a c o n s t a t a t:

1. Prin sentința Tribunalului Militar al trupelor MAI RSSM din 29 mai 1947, Orac Tudor xxx (Орак Фёдор xxxxxx) a fost condamnat în baza art. 54-1 „a” Cod penal al RSSU, la 10 ani închisoare, în lagăr de corectare prin muncă, cu interdicții în drepturi pe un termen de 5 ani, cu confiscarea averii.

2. Potrivit sentinței, Orac Tudor a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru faptul că, după retragerea din teritoriu a unităților militare sovietice, în iulie 1941, împreună cu Costaș Ion au organizat întâlnirea solemnă a trupelor germano-române. Fiind numit de noua guvernare în funcție de primar al localității, împreună cu Costaș Ion, care a fost numit secretar al consiliului sătesc, au participat la reținerea a 65-70 cetățeni sovietici de origine evreiască, pe care inițial i-au deținut și păzit în incinta primăriei și clădirii cooperativei de consum, ulterior au fost trimiși în lagăre de concentrare.

3. Adjunctul Procurorului General interimar, Dimitraș Marcel, în temeiul art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, declară recurs în anulare, solicitând declararea nulității concluziei Adjunctului Procurorului General din 19 mai 2006, emisă în privința lui Orac Tudor, prin care s-a refuzat reabilitarea ca fiind ilegală, casarea sentinței cu încetarea procesului penal și reabilitarea acestuia.

În susținerea argumentelor formulate, recurentul a invocat, că în cadrul judecării cauzei penale în privința lui Orac Tudor, nu au fost prezentate probe care

dovedesc existența faptei comise, precum și a fost încălcat dreptul condamnatului la apărare, cauza fiind examinată în lipsa unui apărător, participarea căruia era obligatorie.

Astfel, sentința de condamnare adoptată în privința lui Orac Tudor, constituie o încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale și anume încălcarea dreptului la un proces echitabil, ceea ce potrivit art.6 pct. 44) Cod de procedură penală, reprezintă viciu fundamental care în cadrul procedurii precedente, a afectat hotărârea pronunțată.

Totodată, concluzia Adjunctului Procurorului General din 19 mai 2006, prin care s-a refuzat reabilitarea lui Orac Tudor, din motiv că a luat parte la genocidul populației evreiești, desfășurat de trupele de ocupație urmează a fi anulată ca ilegală, nefiind confirmate circumstanțele menționate.

4. Judecând recursul în anulare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, completul de judecată consideră că recursul urmează a fi admis.

Conform art.53 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, (nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992), recursurile în anulare sau deciziile Procuraturii Generale privind refuzul reabilitării prevăzute la art.52 alin.(4) din prezenta lege se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Totodată, în conformitate cu art. XI alin. (3¹) din Legea privind modificarea unor acte normative (nr.246 din 31.07.2023, în vigoare 01.09.2023, modificarea Codului de procedură penală), completat prin Legea privind modificarea unor acte normative, (nr. 286 din 05.10.2023, în vigoare 28.11.2023, modificarea Codului de procedură penală), recursurile în anulare declarate până la intrarea în vigoare a prezentei legi se examinează și se soluționează conform legislației în vigoare la data declarării acestora.

La 30 decembrie 1992, a intrat în vigoare Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice (nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992).

Potrivit prevederilor art.3 lit. g) al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv cele care au fost condamnate pentru „*trădare de patrie*”.

Sub acest aspect, completul de judecată reține că, prin sentința Tribunalului Militar al trupelor MAI RSSM din 29 mai 1947, Orac Tudor a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii prevăzută la art.54-1 „a” Cod penal al RSSU - „*trădare de patrie*”.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art.435 alin.(1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, instanța de recurs găsește prezente în speța vizată motive întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Orac Tudor în baza art.54-1 „a” Cod penal al RSSU, cu casarea acesteia, iar în temeiul prevederilor art.391 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, dispune încetarea procesului penal, din motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală și reabilitarea condamnatului.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare urmează a fi admis, cu declararea nulității concluziei Adjunctului Procurorului General din 19 mai 2006 și casarea totală a hotărârii irevocabile contestate, ca fiind afectată de un viciu fundamental și dispunerea încetării procesului penal, pe motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală a lui Orac Tudor.

5. În conformitate cu art.art.435 alin.(1) pct. 2) lit. b), 453 alin.(1), 457 alin.(3) Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Admite recursul în anulare declarat de către Adjunctul Procurorului General, interimar, Dimitraș Marcel, declară nulitatea concluziei Adjunctului Procurorului General din 19 mai 2006, în privința lui Orac Tudor xxx, casează total sentința Tribunalului Militar al trupelor MAI RSSM din 29 mai 1947, cu încetarea procesului penal în privința lui *Orac Tudor xxx (Орак Фѣдор xxxxxx)*, în baza învinuirii pe art.54-1 „a” Cod penal al RSSU, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea lui la răspundere penală și dispune reabilitarea acestuia, în conformitate cu art.3 lit. a) a Legii Republicii Moldova nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Talpă Boris

Judecători

Țurcan Anatolie

Daguța Sergiu

Eremciuc Ghenadie

Mânăscurtă Igor